

Prof. Dr. YEŐİM M. ATAMER

İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı

Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmelerinde Tüketicinin Korunması

Kredi Sözleşmeleri
Konut Kredisi Sözleşmeleri
Taksitli ve Ön Ödemeli Sözleşmeler
Finansal Kiralama Sözleşmeleri
Finansman Sözleşmeleri ve
Finansman Amaçlı Diğer Sözleşmeler

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR	XXI
İLGİLİ TÜKETİCİ HUKUKU MEVZUATI.....	XXV

Birinci Bölüm

TÜKETİCİYE FİNANSMAN SAĞLANAN SÖZLEŞMELER

Kredi Sözleşmeleri, Konut Kredisi Sözleşmeleri, Taksitli Sözleşmeler ve Diğer Finansman Amaçlı Sözleşmeler

A. Genel Olarak Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmeleri, Tüketici Açısından Tehlikeleri ve Ortak Koruma Yöntemleri	3
I. Genel Olarak Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmeleri.....	3
II. Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmeleri Hakkında AB Hukukunun Türk Hukukuna Etkileri.....	6
III. Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmeleri Hangi Yasalarda Düzenlenmelidir?	9
IV. Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmelerinin Tüketici Açısından Tehlikeleri	10

V. Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmelerinde Tüketiciyi Koruma Yöntemleri ve Kitabın Sistematığı.....	14
B. Tüketiciye Özel Koruma Verilen Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmeleri ve Bunların Tarafları	17
I. Her Türlü Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmesinin Belirleyici Unsuru: Bir Menfaat Karşılığında Akdediliyor Olmak.....	17
II. Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmelerinin Tarafları	18
III. Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmelerinin Çeşitleri	21
1. Tüketici Kredisi Sözleşmeleri	21
a. AB Hukukuna Göre	22
b. Türk Hukukuna Göre.....	24
aa. Genel Olarak.....	24
bb. Nakit Kredi Sözleşmesi	25
cc. Kredili Mevduat Hesabı Sözleşmesi.....	26
dd. Kredi Kartı Sözleşmesi.....	27
ee. Taksitli Nakit Avans Kredisi Sözleşmesi	29
ff. Finansman Şirketlerine Özgü Tüketici Finansmanı Sözleşmesi.....	30
gg. Katılım Bankacılığına Özgü Tüketici Finansmanı Sözleşmeleri.....	30
hh. Kapsam Dışı Kalan Haller.....	32
2. Taksitli Sözleşmeler ve Finansal Kiralama Sözleşmeleri	35
a. Taksitli Sözleşmeler	35
aa. Koruma Amacı.....	35
bb. TKHK'da ve BK'da Yer Alan Taksitli Sözleşmelere İlişkin Hükümlerin İlişkisi	37
cc. Taksitli Sözleşmenin Tanımı ve İlgili Kuralların Uygulama Alanı	39
aaa. Tanım.....	39
bbb. Taksitli Sözleşme Hükümlerinin Uygulama Alanı.....	40
(1) Taksitli Sözleşme – Taksitli Satım Sözleşmesi Ayırımı	40

(2) Taksitli Sözleşme – Ön Ödemeli Sözleşme Ayırımı	41
(3) Taksitli Sözleşme – Kredi Kartına Taksitli Ödeme/Taksitli Kredili Mevduat Sözleşmesi/Taksitli Nakit Avans Ayırımı	42
(4) Taksitli Sözleşme – Sürekli Edimli ve Bedeli Taksitli Ödenen Sözleşme Ayırımı....	43
(5) Taksitli Sözleşme – Vade Farkı Uygulanan Sözleşme Ayırımı.....	45
(6) Taşınmaz ve Taşınırlara İlişkin Taksitli Satım Sözleşmeleri	46
b. Finansal Kiralama Sözleşmeleri	46
aa. Tanım	46
bb. Tüketicinin Taraf Olduğu Finansal Kiralama Sözleşmeleri	49
aaa. Genel Olarak Uygulanacak Hükümler	49
bbb. Finansal Kiralama Sözleşmelerinin Tüketiciler İçin Barındırdığı Riskler.....	52
3. Konut Finansmanı Sözleşmeleri.....	54
a. Genel Olarak	54
b. Konut Finansmanı Sözleşmesinin Türleri.....	57
C. Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmelerinde Tüketicie Farklı Aşamalarda Sağlanan Koruma	59
I. Sözleşmenin Kurulmasından Önceki Aşamada Koruma.....	59
1. Tüketicieyi Gereği Gibi Bilgilendirmek Açısından Vazgeçilmez bir Kavram: Efektif Yıllık Faiz Oranı	60
2. Reklamların Zorunlu İçeriği	64
3. Sözleşme Öncesinde Tüketicieyi Bilgilendirme Yükümlülüğü.....	67
a. Genel Olarak	67
b. Sözleşme Öncesi Bilgi Verme Yükümlülüğünün Ayrıntıları.....	69

c. Tüketiciyi Korumada Etkili Bir Araç Olabilmesi İçin Sözleşme Öncesi Bilgilendirme Yükümlülüğü Nasıl Düzenlenmelidir?	72
aa. Verilecek Bilginin Kapsamına İlişkin Sorunlar	72
bb. Verilecek Bilginin Şekline İlişkin Sorunlar.....	73
cc. Verilecek Bilginin Kredi Veren Açısından Bağlayıcılık Süresine İlişkin Sorunlar	74
4. Sözleşme Öncesinde Tüketiciyi Aydınlatma Yükümlülüğü .	75
a. AB Hukukuna Göre	75
b. Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukukuna Göre	76
5. Tüketicinin Kredi İtibarını Değerlendirme ve Aşırı Borçlanmayı Önleyici Tedbirler	81
a. AB Hukukuna Göre	81
b. Türk Hukukuna Göre	85
II. Sözleşmenin Kurulması Aşamasında Koruma.....	90
1. Sözleşmenin Şekli.....	90
2. Yasal Temsilcinin İzninin Şekli ve Zamanlaması.....	93
3. Sözleşmenin Zorunlu İçeriği	94
4. Cayma Hakkı.....	95
a. Genel Olarak	95
b. Cayma Hakkının Kullanılabileceği Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmesi Türleri	96
c. Cayma Hakkına İlişkin Bilgilendirme, Hakkın Kullanım Süresi ve Süre Sınırı	99
d. Cayma Hakkının Kullanılması ve Sonuçları	102
aa. Cayma Hakkı Konusunda Bilgilendirme Yapılmış Olan Hallerde.....	102
bb. Cayma Hakkı Konusunda Bilgilendirme Yapılmamış Olan Hallerde	104
e. Cayma Beyanının Yan Sözleşmeler Üzerinde Etkisi ve Konunun Bağlı Kredilerden Ayrılması.....	106

III. Sözleşmenin Kurulmasından Önce veya Kurulması Aşamasında Kredi Veren Yasal Yükümlülüklerine Aykırı Davranmasının Yaptırımları	107
1. AB Hukukuna Göre	107
2. Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukukuna Göre	107
a. Genel Olarak	107
b. Kredi Veren Davranış Yükümlülüklerini İhlal Etmesi Halinde Sözleşmenin İçeriğinin Revize Edilmesi	109
aa. Faiz Konusunda Eksik Bilgilendirme	109
bb. Faizin Değiştirilmesi Koşulları Konusunda Eksik Bilgilendirme.....	110
cc. Masraflar Konusunda Eksik Bilgilendirme.....	111
dd. Talep Edilecek Teminatlara İlişkin Eksik Bilgilendirme.....	112
c. Kredi Veren Davranış Yükümlülüklerini İhlal Etmesi Halinde Tazminat Sorumluluğu	112
aa. Tüketicinin Gereği Gibi Bilgilendirilmemesi veya Aydınlatılmaması Nedeniyle Tazminat Talebi	112
bb. Tüketicinin Kredi İtibarı Değerlendirmesinin Gereği Gibi Yapılmamış Olması Nedeniyle Tazminat Talebi	113
IV. Sözleşmenin İfası Aşamasında Koruma	115
1. Faiz ve Muadili Taleplere İlişkin Sınırlamalar	115
a. Genel Olarak.....	115
b. Anapara Faizi, Temerrüt Faizi ve Muadili Taleplerin Oranına İlişkin Sınırlamalar	116
aa. Serbest Piyasa Ekonomisinde Faiz Oranına Genel Bir Müdahalenin Meşru Gerekçesi: Bir Piyasa Aksaklığının Varlığı.....	116
bb. Borçlar Kanunu'nda Yer Alan Faiz Sınırlamaları ve Bunların Uygulama Alanı	121
aaa. Sınırlamaların Mahiyeti ve Mantiği.....	121
bbb. Sınırlamaların Uygulama Alanı.....	123

(1) Borçlar Kanunu ve Ticaret Kanunu'nun Faiz Hükümlerinin Bağdaştırılması	123
(2) Borçlar Kanunu ve Bankacılık Mevzuatındaki Faiz Hükümlerinin Bağdaştırılması	128
(3) Borçlar Kanunu ve Özel Faiz Düzenlemesi Bulunmayan Finansman İlişkisi Doğuran Sözleşmeler	131
cc. Tüketici Mevzuatında Temerrüt Faizine İlişkin Olarak Getirilmiş Olan Özel Sınırlamalar	132
dd. Faiz Sınırlamaları İle İlgili Yasa Koyucunun Acil Adım Atması Gereği	134
c. Faiz Oranında Değişiklik Yapılması Konusunda Kısıtlamalar	134
aa. Belirli Süreli Sözleşmelerde Kısıtlamalar	135
aaa. Genel Olarak	135
bbb. Konut Finansmanı Sözleşmelerinde	136
bb. Belirsiz Süreli Sözleşmelerde Kısıtlamalar	137
d. Faize Faiz Yürütülmesi Yasağı	138
e. Faizin Yürütülmeye Başlanacağı An	140
2. Sözleşme Sürelerine İlişkin Sınırlamalar	141
3. Para Birimine İlişkin Sınırlamalar	143
4. Açılacak Hesap Türüne ve Bazı Ücretlere İlişkin Sınırlamalar	144
a. Belirli Süreli Kredi Sözleşmelerine İlişkin Hesaplarda Ücret	144
b. Belirli Süreli Kredi Sözleşmesine İlişkin Kredili Mevduat Hesabı Açılması	145
c. Ücretsiz Bir Kredi Kartı Verme Yükümlülüğü	146
5. Sözleşmede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Sınırlamalar	146
6. Sözleşme İlişkisi Devam Ederken Bilgilendirme Yükümlülüğü	147
7. Üçlü İlişkilerde Koruma: Bağlı Kredi Sözleşmeleri	149

---

a.	Bağlı Kredi Sözleşmelerinde Tüketiciyi Koruma Gerekçesi	149
b.	Bağlı Kredi Sözleşmesinin Tanımı.....	150
aa.	Genel Olarak.....	150
bb.	Ekonomik Bir Birliğin Varlığı Gereği.....	151
cc.	Ekonomik Birliğin Kabulü İçin Satıcı/Sağlayıcı ve Kredi Veren Arasında Bir Sözleşme Olması Gerekli midir?.....	154
dd.	Bağlı Kredi Sözleşmesi Sayılamayacak Haller.....	158
c.	Bağlı Kredi Sözleşmelerinde Cayma Hakkının Kullanılmasının Özellikleri.....	159
aa.	Cayma Hakkının Kullanılmasının Etkileri	159
bb.	Cayma Hakkının Kullanılmasının Sonuçları.....	162
d.	Bağlı Kredi Sözleşmelerinde Tüketicinin Kredi Verene Karşı İleri Sürebileceği Talepler ve Savunmalar	163
8.	Tüketicinin Erken Ödeme Yapma İmkânı	167
a.	Genel Olarak.....	167
b.	AB Hukukunda Erken Ödeme	169
c.	Türk Hukukunda Erken Ödeme.....	171
aa.	Erken Ödeme İndirimi.....	171
bb.	Erken Ödeme Tazminatı.....	175
9.	Tüketicinin Akdedeceği Sigorta Sözleşmesine İlişkin Sınırlar.....	179
a.	Tüketicinin Korunmasını Gerektiren Sorunun Belirlenmesi	179
b.	Tüketiciyi Korumayı Önleyen Önlemler	182
10.	Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmelerinin Devri Halinde Uygulanacak Sınırlamalar.....	186
V.	Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmelerinin Yeniden Yapılandırılması ve Tüketicinin Korunması	188
1.	Kredinin Karşılıklı Anlaşma ile Yeniden Yapılandırılması	188
2.	Hakimin Borcu Yeniden Yapılandırması Olanakları Var mıdır?	191

VI. Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmelerinin Sona	
Erdirilmesinde Tüketicinin Korunması.....	194
1. Genel Olarak.....	194
2. Belirli Süreli Kredi ve Diğer Finansman	
Sözleşmelerinin Sona Erdirilmesi.....	195
a. Sözleşmenin Kredi Veren Tarafından Sona	
Erdirilmesi	195
aa. Tüketicinin Temerrüdü ve Muacceliyet Kayıtları...	195
bb. Tüketicinin Temerrüt Dışında Sözleşmeye	
Aykırlığı.....	201
cc. Sözleşmenin Sonlanması, ‘Erken Ödeme	
İndirimi’, Tazminat ve Tasfiye.....	203
aaa. Sözleşmenin Sonlanması Nedeniyle ‘Erken	
Ödeme İndirimi’	203
bbb. Temerrüt Faizi ve Tazminat.....	204
ccc. Taksitli Sözleşmeler ve Finansal Kiralama	
Sözleşmelerinde Tasfiye	205
b. Sözleşmenin Tüketici Tarafından Sona Erdirilmesi.....	207
3. Belirsiz Süreli Kredi ve Diğer Finansman	
Sözleşmelerinin Sona Erdirilmesi	208

İkinci Bölüm

TÜKETİCİNİN MAL VEYA HİZMET SUNAN TARAFA FİNANSMAN SAĞLADIĞI SÖZLEŞMELER

Taşınır ve Taşınmazlara İlişkin Ön Ödemeli Sözleşmeler

A. Ön Ödemeli Sözleşme Kavramı ve Tüketiciyi Koruma	
Gereğesi	213
B. Konut ve Devre Mülke İlişkin Ön Ödemeli Sözleşmeler	217
I. Ön Ödemeli Sözleşmenin Konusu ve Tarafların Borçları.....	217

II. Ön Ödemeli Sözleşmenin Hukuken Nitelendirilmesi ve Tâbi Olacağı Geçerlik Şekli	223
1. İnşa Edilmiş Bir Yapıda Bağımsız Bölüm Devrine İlişkin Ön Ödemeli Satım Vaadi Sözleşmesi	223
2. Kat Mülkiyetine Çevrilebilir Bir Yapı İnşa Etme ve Bu Yapıdan Bir Bağımsız Bölümün Mülkiyetini Devir Vaadine İlişkin Ön Ödemeli Sözleşme	224
3. Kat İrtifakının Devri ve İleride Kat Mülkiyetine Çevrilebilir Bir Yapı İnşa Etmeye İlişkin Ön Ödemeli Sözleşme	225
4. Ön Ödemeli Devre Mülk Sözleşmesi	226
5. Şeklin Kapsamı ve Şekle Aykırılığın Yaptırımını	227
III. Konut ve Devre Mülke İlişkin Ön Ödemeli Sözleşmelerde Tüketicinin Korunması	229
1. Sözleşmenin Kurulmasından Önceki Aşamada Koruma....	230
2. Sözleşmenin Kurulması Aşamasında Koruma.....	231
a. Sözleşmenin Zorunlu İçeriği	231
b. Yapı Ruhsatı Alınması Mecburiyeti	232
c. Tüketiciye Teminat Verilmesi Gereği	233
aa. Genel Olarak	233
bb. Bina Tamamlama Sigortası	234
cc. Banka Teminat Mektubu.....	236
dd. Hak Ediş Sistemi.....	236
ee. Bağlı Kredi Sözleşmesi	238
d. Cayma Hakkı.....	239
3. Sözleşmenin İfası ve Sona Erdirilmesi Aşamasında Koruma	242
a. Tüketicinin Sözleşmeden Dönme Hakkı	242
b. Projede Değişiklik Yapılması Halinde Tüketicinin Hakları	248
c. Konutun Teslim Tarihi, Geç veya Gereği Gibi İfa Etmeme Sorunu	249

aa. Satıcının Sözleşmeye Aykırı Davranışları ve Tüketicinin Hakları.....	249
bb. Tüketicinin Sözleşmeye Aykırı Davranışları ve Satıcının Hakları	251
C. Taşınırlara İlişkin Ön Ödemeli Sözleşmeler	253
I. Genel Olarak	253
II. Ön Ödemeli Sözleşmeler ile Taksitli Sözleşmelere İlişkin Hükümlerin Uygulama Alanı	254
III. Tüketiciyi Koruyucu Düzenlemeler	255
EKLER.....	263
KAYNAKÇA	279
KARAR DİZİNİ	293
KAVRAM DİZİNİ.....	297